

Naar een dierwaardig bestaan. Beter voor dier en boer

Position paper van de Dierencoalitie ten behoeve van het Rondetafelgesprek Nota van Wijziging Wet dieren d.d. 29 februari 2024

Op 4 maart a.s. besluit uw Kamer of we in Nederland dieren een dierwaardig leven gunnen: of een dier weer dier mag zijn, de ruimte krijgt om te scharrelen en te wroeten en of lichaamsdelen wel of niet meer afgesneden of afgebrand mogen worden.

De transitie naar een dierhouderij zonder ingrepen, waar dieren hun natuurlijk gedrag kunnen uitvoeren, is een ingrijpend proces maar zal ook veel boeren nieuw perspectief bieden — wellicht zelfs gelukkiger maken — en biedt kansen voor nieuwe markten en meer positieve verbinding met consumenten. Van belang is dat de politiek helder is over haar gekozen koers en er zorg voor draagt dat deze koers niet onderhevig is aan politieke turbulentie en wisselingen in het politieke landschap.

- Het amendement Vestering voorziet in de benodigde koerswijziging

Een transitie kan zich alleen maar verder ontwikkelen als er een duidelijke visie ligt zodat alle partijen weten welke richting ze op moeten gaan en vervolgens daar de benodigde investeringen voor kunnen doen. Het geven van zo'n stip op de horizon is de verantwoordelijkheid van de overheid.

Opeenvolgende ministers en staatssecretarissen hebben in het verleden getracht dergelijke visies te implementeren, waaronder de nota dierenwelzijn¹ van minister Brinkhorst, kringlooplandbouw² van minister Schouten en nu minister Adema met een dierwaardige veehouderij. Kabinetswisselingen hebben echter geleid tot diverse wijzigingen in koers, regelgeving en beleid met onduidelijkheid, inconsistente regelgeving en frustratie tot gevolg.

Een wetswijziging zoals ingegeven door het amendement Vestering, met duidelijke doelen voor een houderij waar dieren hun gedragsbehoeften kunnen uitoefenen en waar zij geen ingrepen meer hoeven te ondergaan, biedt wel dit langetermijnperspectief en de zekerheid dat toekomstige kabinetten niet weer van koers veranderen. De gewijzigde Wet dieren, indien degelijk uitgewerkt, met goede regelingen en een overgangstermijn kan wellicht juist weer rust en helderheid geven.

In tegenstelling tot het amendement draagt de Nota van Wijziging naar onze mening, onvoldoende bij aan het langetermijnperspectief en de benodigde koerswijziging in de veehouderij. Ondanks dat de gedragsbehoeften van diersoorten wetenschappelijk³ zijn onderbouwd in lijn met de zes leidende principes van de Raad voor Dieraangelegenheden⁴, is onduidelijk of de AMvB deze gedragsbehoeften

¹ <https://edepot.wur.nl/118502>

² <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/visie-Inv>

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/11/18/quickscan-uu-dierwaardigheid>

⁴ <https://www.rda.nl/publicaties/zienswijzen/2021/11/18/zienswijze-dierwaardige-veehouderij>

voor alle diersoorten voldoende borgt. Waar het amendement Vestering zich duidelijk uitsprekt voor een veehouderij zonder ingrepen, biedt de Nota van Wijziging nog steeds ruimte voor ingrepen, al dan niet onder strengere voorwaarden.

Ons manifest⁵ en onderzoek tonen aan dat de maatschappij een dierwaardige veehouderij wil.⁶ De wetenschap is duidelijk en tal van boeren hebben de transitie al, vanuit overtuiging en goeddeels op eigen kracht, ingezet. Bied nu de duidelijkheid waar de rest van de sector en de markt om vraagt.

Daar willen wij u aanvullend nog enkele gedachten over meegeven.

De boodschap moet helder zijn dat de de dierwaardige veehouderij de toekomstige veehouderij is. Tegelijkertijd moet worden uitgelegd waarom de intensieve veehouderij geen houdbaar systeem meer is.

In transities worden nieuwe systemen opgebouwd en oude systemen afgebroken. Uitleg waarom bepaalde productieprocessen en producten zullen stoppen, draagt bij aan begrip voor noodzakelijke en soms pijnlijke maatregelen, bijvoorbeeld op het gebied van prijs.

Stimuleer en faciliteer koplopers, innovatieve startups en sociale ondernemers.

Het rapport *A life worth living*⁷ laat zien waar dierwaardige boeren op dit moment tegenaan lopen: vergunningverlening, wet- en regelgeving die hen tegenwerkt en oneerlijke concurrentie. Dit is de wereld op z'n kop. Maak dierwaardig boeren aantrekkelijk. Dat betekent dat supermarkten schapruimte moeten vrijmaken en dat huidige geldstromen zoals Europese landbouwsubsidies naar deze vorm van boeren moet gaan. Wet- en regelgeving, vergunningverlening en beleid moeten uitgaan van een dierwaardige veehouderij en deze faciliteren.

Een dierwaardige veehouderij vraagt om een nieuwe kennisagenda en een ander onderwijs.

Richt de kennisagenda zodanig in dat dierwaardige veehouders gefaciliteerd worden. Oormerk de komende jaren in toenemende mate budget uit de Topsectoren Agri & Food aan dierwaardige bedrijven. Draag er ook zorg voor dat in 2026 alle agrarische opleidingen voor hun eerstejaarsstudenten dierwaardig onderwijs in het lesaanbod hebben geïmplementeerd. In de opvolgende jaren kan per jaar het onderwijsaanbod over dierwaardigheid worden uitgebreid.

Tot slot

De onlangs aangenomen motie De Groot⁸ bevestigt opnieuw de brede politieke wens voor een transitie van de intensieve naar de dierwaardige veehouderij. Kom op 4 maart a.s. uw belofte na voor een dierhouderij zonder ingrepen en waar dieren hun natuurlijke gedrag kunnen uitvoeren. Draag er zorg voor dat de strekking van het amendement Vestering, de wetenschappelijke inzichten ten aanzien van de gedragsbehoeften en de zes leidende principes van de Raad voor Dieraangelegenheden wettelijk verankerd zijn zodat de hele voedselketen, inclusief de boer, de juiste beweging kan maken.

⁵ <https://dierwaardig.org/>

⁶ <https://www.dierencoalitie.nl/opinieonderzoek-laait-overweldigende-steun-voor-dierwaardige-veehouderij-zien/>

⁷ <https://www.dierencoalitie.nl/wp-content/uploads/2023/12/A-life-worth-living-Vanuit-de-boer-bezien.pdf>

⁸ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2024Z01647&did=2024D03652>